

ARSENIE LEPOIEV

Interviul acordat de domnul Arsenie Lepoiev ne zugrăvește o perspectivă diferită de cea a domnului Rada Illin a experienței din Bărăgan datorită diferenței de vârstă dintre cei doi interlocutori. Având numai opt ani în momentul deportării, Arsenie subliniază de mai multe ori pe parcursul interviului faptul că această frumoasă perioadă a vieții de care copiii se bucură și și-o amintesc cu drag i-a fost întunecată de deportarea în Bărăgan, de greutățile la care adulții din jurul său au fost supuși, de dorul de părinții pe care îi vedea două zile pe săptămână din cauza muncii acestora. Condițiile de viață din Câmpia Bărăganului l-au afectat și pe interlocutorul nostru, acesta fiind nevoit să își ajute părinții și bunicii cărând apa de la distanțe mari în „două cânăți de cinci litri”.

Arsenie a fost deportat în Fetești împreună cu alți șase membri ai familiei: mama, tata, fratele, bunicul, bunica și o soră a bunicului său, fapt ce a permis construirea unei case cu două camere. La sosirea în Fetești au realizat că au fost aruncați în câmp, ca niște obiecte ale sistemului totalitar, împreună cu oameni din Valcani, Beba Veche, Cheglevici, Cenei, Sânnicolau Mare, Pobda, Socol și Câmpina. Diversitatea localităților din care oamenii au fost dislocați atestă faptul că s-a dorit disoluția structurilor anterioare pentru a se realiza unele noi, cu totul diferite de cele inițiale, într-un context străin lor.

Pe lângă povestirea legată de Bărăgan, Arsenie ne descrie perioada dinainte de deportare, care nu era nici aceasta foarte ușoară. Aflăm că existau cote care trebuiau respectate de locuitorii satelor, iar cei ce nu reușeau să facă față erau duși la închisoare, precum s-a întâmplat în cazul bunicului său. După Bărăgan, când urma să se încoporeze în armată, întrebând dacă a fost condamnat, Arsenie a primit răspunsul că ceea ce s-a petrecut a fost „greșeala partidului” care trebuie trecută sub tăcere, fapt revoltător de vreme ce oamenii și-au petrecut aproape cinci ani din viață departe de casă, de rude.

Politica existentă cu Tito a fost factorul care a contribuit la etichetarea sârbilor din Banat drept „titoiști” și în cele din urmă la considerarea acestora drept persoane periculoase care trebuie să fie dislocate pentru asigurarea siguranței țării. Aflăm însă că nu a fost deportată doar populația care era se încadra în profilul documentelor oficiale, ci și oameni care nu au avut o relație bună cu primarul satului sau cu membri partidului. Existau, de asemenea, și cazuri în care au fost

dislocați oameni în locul altora care aveau cunoștințe. Astfel s-a ajuns, pe lângă deportarea „chiaburilor” și „titoiștilor”, la aceea a oamenilor fără pământ sau fără vreo legătură cu politică. Întoarcerea sârbilor acasă în Banat a fost, după cum afirmă domnul Arsenie, datorată lui Tito și a fost marcată de încercări nu foarte ușoare, renovarea casei și intrarea în C.A.P..

Discutând despre locuitorii Bărăganului, Arsenie identifică niște oameni care le-au privit propria identitate drept alteritate. Așadar, bănățenii erau considerați bandiți, criminali sau coreeni, care mai apoi i-au învățat să muncească, alteritatea transformându-se în solidaritate. La întrebarea dacă bănățenii au învățat ceva de la locuitorii Bărăganului domnul Arsenie a răspuns cu încredere că „Nu au avut ce.”. Ceea ce i-a făcut însă pe bănățeni să reziste pe acele meleaguri a fost speranța fără de care ar fi murit, gândul la casă și la întoarcere ajutându-i pe deportați să îndure toate chinurile.

În comparație cu Matei Radovan, deportat în Movila Gâldăului, Arsenie Lepoiev a avut ocazia să își continue școala în limba sârbă deoarece Feteștiul era singurul sat în care exista școală în limba sârbă și germană până în clasa a IV-a. Interlocutorul nostru încă ține legătura cu colegii de acolo, fapt favorizat de întâlnirile organizate de Asociația deportaților în Bărăgan.

Printre alți oameni, Arsenie își amintește în special de ofițerul care în timpul călătoriei spre Bărăgan i-a întredeschis ușa vagonului să vadă vapoarele. Ușile vagoanelor de marfă s-au închis pentru a nu le permite călătorilor condamnați să vadă Dunărea și să se uite la sârbi: „la noi în vagon era un ofițer și era un băiat bun, mi-a întredeschis ușa să mă uit la Dunăre cum trec vapoare.”. De această inocentă privire aruncată spre Dunăre Arsenie își va aminti datorită ofițerului care „era un băiat bun” pentru că i-a prilejuit această bucurie în clipe de oroare, alteritatea reprezentată de autoritatea făcătoare de rău transformându-se într-un personaj pozitiv. Amintirea și povestirea acestor evenimente neplăcute au trezit în interlocutorul nostru atât nostalgia pentru o copilărie pierdută, mutilată de istorie, cât și dorința arzătoare ca aceste fapte să nu se mai repete niciodată.